

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Етика бізнесу»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>ІЗ Туризм та рекреація</u> Рік навчання: <u>3-й</u>, семестр <u>5-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>бізнесу та сфери обслуговування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>к.е.н., доц. Ставська Юлія Вацлавівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>usv.urf@ukr.net</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Етика бізнесу» є обов'язковою компонентою ОПП Туризм.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисциплін: «Українська мова та етнологія», «Комунікативний менеджмент», «Загальні правові засади та академічна доброчесність», «Світова культура та мистецтво».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисциплін: «Туроперейтинг», «Менеджмент у туризмі» та під час виробничої практики.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна знайомить студентів з основним понятійно-категоріальним апаратом етики, її методами та інструментарієм для виокремлення моральної проблематики в контексті економічної діяльності. Послідовно розглядається історія взаємодії етики та економічних вчень, еволюція ціннісних засад економічної думки та ціннісно-нормативного регулювання економічної діяльності в історичній ретроспективі. Визначається

предмет та концептуальні засади економічної етики та етики бізнесу. Артикулюються причини запиту ідеї та практики соціальної відповідальності бізнесу, розглядаються її структурні характеристики та види. Пояснюється принципова відмінність між різними моделями соціальної відповідальності бізнесу в залежності від їхніх ціннісних детермінант та соціокультурного контексту економічної діяльності. Аналізуються новітні тенденції розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Обговорюються законодавчі, інструментальні, інфраструктурні ресурси впровадження/підтримки соціальної відповідальності суб'єктів економічної діяльності в Україні.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у здобувачів цілісних уявлень про сучасні концепції етики бізнесу, прикладної етики та корпоративної соціальної відповідальності, а також навичок практичного застосування цих концепцій в процесі управління компанією з метою побудови ефективної й етичної взаємодії бізнесу та суспільства.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є надання здобувачам цілісної системи знань про актуальні проблеми сучасного етичного знання; методологію виокремлення моральної проблематики в реаліях економічної практики сьогодення. У результаті навчання здобувачі вищої освіти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях/аналітичних оглядах економічних практик та маркетингових стратегій туристичних організацій на підставі етичних суджень, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня моральної свідомості професіоналів у сфері туристичного бізнесу, засвоєнню ними моральних ціннісних орієнтацій та морально-нормативних стандартів бізнесу.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму та рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні компетентності (ФК):

СК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК 04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Етика – підгрунття сучасного бізнесу	2	1	8
2	Концепції етики бізнесу	2	1	8
3	Соціальна відповідальність у бізнесі	2	2	8
4	Макроетика	2	2	8
5	Корпоративна культура	2	2	8
6	Діловий етикет і ділове спілкування	2	2	8
7	Конфлікти у ділових відносинах	2	2	8
8	Працевлаштування	2	2	8
9	Ділові зустрічі та переговори	2	2	8
10	Ділова атрибутика	2	2	8
11	Діловий імідж	2	2	8
12	Ділові прийоми	2	2	6
13	Ділові контакти з іноземними партнерами	2	2	6
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувачів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах

самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Розбір практичної ситуації, аналізу шляхів її вирішення. Виконання дії за зразком. Колективне виконання практичних завдань студентами.	20	щотижнево	Контроль за якістю засвоєння студентами матеріалу у вигляді усного опитування
2	Обговорення завчасно визначених дискусійних питань з тематики дисципліни	20	щотижнево	Метод аналізу і діагностики ситуації
3	Виступ з повідомленнями за темою індивідуального завдання (презентація особисто економічного дослідження, написання тез доповіді, виступ на студентській конференції)	40	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Письмові відповіді на контрольні питання, тестування у системі Moodle
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Центр уч. л-ри, 2021. 252 с.
2. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332 с.
3. Дибчинська Я. С., Шавкун І. Г. Етика бізнесу : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент міжнародного бізнесу» і «Менеджмент організацій і адміністрування» Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 156 с.
4. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
5. Етика бізнесу : навчальний посібник / за заг. редакцією канд. філос. н., доц. М. В. Сінельнікової. Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 251 с.
6. Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку: монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. Дніпро: Пороги, 2021. С. 69-110. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/269405>.

Додаткова література

1. Ставська Ю.В. , Замрій В.В. Соціальна відповідальність підприємств сфери гостинності та впровадження у їх діяльність екологічно орієнтованих практик. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2025. № 2(72). С. 60-76. DOI: 10.37128/2411-4413-2025-2-4 URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/November2025/hkcXEK1h7kz8DkV6Mpw.pdf>

2. Близнюк Т.П., Майстренко О.В., Андрійченко Ж.О. Бізнес-етика та ділові комунікації в контексті теорії поколінь. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. №1 (77). С. 44-50. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27653>

3. Кицюк І.В. Корпоративна соціальна відповідальність та конкурентні переваги бізнесу в глобальному економічному середовищі. *Науково-виробничий журнал «Держава та регіони»*. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 2 (113). С. 15-20.

4. Максимець О. Адамович А. Переговори як складова частина ділової комунікації. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. №. 36. Т. 2. С. 124-128.

5. Стовпець В.Г., Стовпець О.В., Гловаціка С.М. Корпоративна етика та психологія. Навчальний посібник. Херсон. Вид-во:Олді. 2021. 236 с.

6. Олейник А. Етичні феномени соціальних мереж: мова ворожнечі, кіберненависть та кібербулінг. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії* 2022. №42. С. 118-124.

7. Reboulet A., Jackson R. Effective Communication Approaches for Decision Analytics: An Exploration of Strategies. *Effective Strategies for Communicating Insights in Business*. 2021. DOI: 10.4018/978-1-7998-3964-4.ch002

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про захист персональних даних» № 2297-VI. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/paran54#n54>

2. Шадська У., Ніколаєв А., Деркаченко Ю., Бегей В., Румянцев Г., Дубно О., Марченко О. Права людини в епоху штучного інтелекту: виклики та правове регулювання. 2024. URL: https://eu4digitalua.eu/wp-content/uploads/2024/02/guia_ukr_5.pdf

3. Що таке фейк? 2022. URL: <https://artefact.live/what-is-fake/>

4. Data Ethics Framework. 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/data-ethics-framework/dataethics-framework-2021#overarching-principles>

5. WFA's Data Ethics Playbook. 2023. URL: <https://wfanet.org/leadership/data-ethics>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність на лекційних заняттях	6
2	Робота на практичних заняттях	12
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	7
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	12
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
Разом		100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни